

Systematisk uppföljning av programmet Prospect för anhöriga

- Familj och vänner
- Syskon
- Åldrande föräldrar

Syfte

Syftet med uppföljningen var att undersöka anhörigas erfarenheter av programmet och vad det bidragit till samt vilken betydelse det haft i förhållande till målen för programmet vid avslut och 4–6 månader därefter. Ett vidare syfte var att ge underlag till vägledning för utveckling av innehållet i programmet i förhållande till målen och deltagarnas behov.

Metod

- Samtliga anhöriga som deltagit i programmet 2023 till första halvåret 2025
- Utvärderingsenkäter sändes deltagarna i samband med avslutning och 4 till 6 månader därefter.
- Utvärderingsformulären bestod av både slutna- och öppna svarsalternativ.

Totalt antal deltagare och program

Totalt: 11 program med 75 deltagare.

- Vid avslut: 49 besvarade formulär (69%)
- Vid uppföljning 4-6 mån: 23 besvarade formulär (58%)

Beskrivning av deltagare

	<u>Första tillfället (n=49)</u>	<u>Andra tillfället (n=23)</u>
<u>Kön:</u>	34 kvinnor 15 män	16 kvinnor 7 män
<u>Ålder:</u>		
16-25 år	2	1
26-45 år	4	1
46-64 år	25	15
65-80 år	16	6
81 år och äldre	2	0
<u>Annat utb.program:</u>		
Ja	10	7
Nej	26	16

Begrepp – anhörig och närstående

Nka använder ordet **anhörig** för personer som regelbundet vårdar, hjälper eller på andra sätt stödjer någon i sin närhet. Det kan till exempel vara en förälder, ett barn, ett syskon, en släkting, vän eller granne.

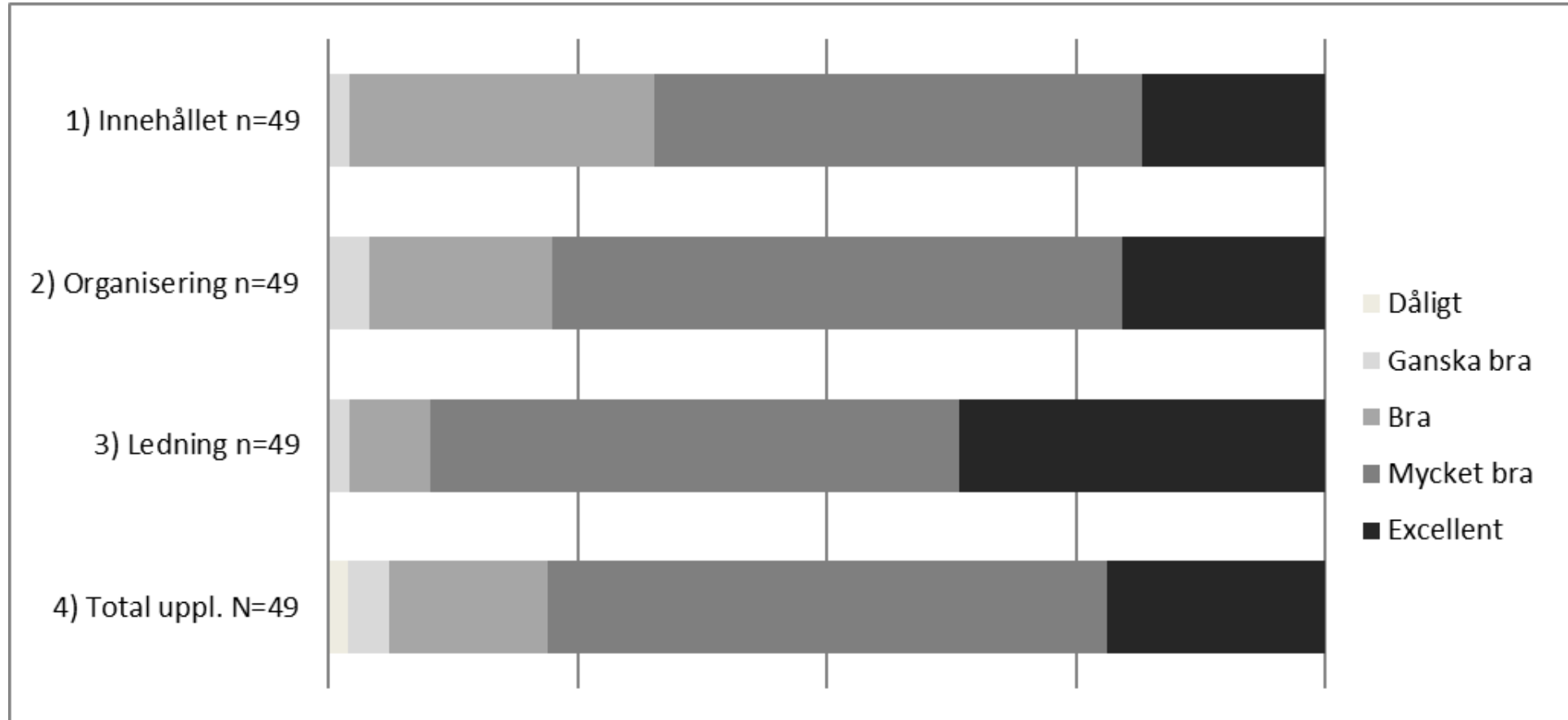
Närstående används för att beskriva den person som är i behov av stöd och hjälp.

Resultat - första undersökningstillfället

När grupperna avslutades

Erfarenheter av programmet

Vad deltagarna tyckte om och inte:

INNEHÅLLET

Tyckte om:

- Träffa andra i liknande situation – dela erfarenheter.
”att känna samhörighet och förståelse”
- Innehållet och strukturen i programmet – gav underlag till diskussioner.
”man fick helhetssyn på hur sjukdomen påverkar alla”
- Gruppdynamiken och stödet i gruppen.
”en god stämning i gruppen även om det var svåra saker vi pratade om”

Tyckte inte om:

- Innehållet generellt – exempelvis saknade läkarmedverkan, utbildningsmaterial.
- Specifika moduler – ett par kommentarer.
- Inplanerad uppföljning – efter avslutning.

Vad deltagarna tyckte om och inte:

LEDARNA

Tyckte om:

- Förhållningssätt: personliga, lugna, öppna, lyssnande, sympatiska etc.
"varsamt sätt att möta människor som behöver stöd och hjälp"
- Kompetens: Personliga erfarenheter som anhöriga och kunskap om sjukdomen
- Pedagogiska egenskaper: Tydliga, engagerade, förberedda och pålästa.
"De styrde gruppen på ett bra sätt"

Tyckte inte om:

- Brist på tid.
- Stress i att hålla tider.

Vad deltagarna tyckte om och inte:

TOTALA UPPLEVELSEN

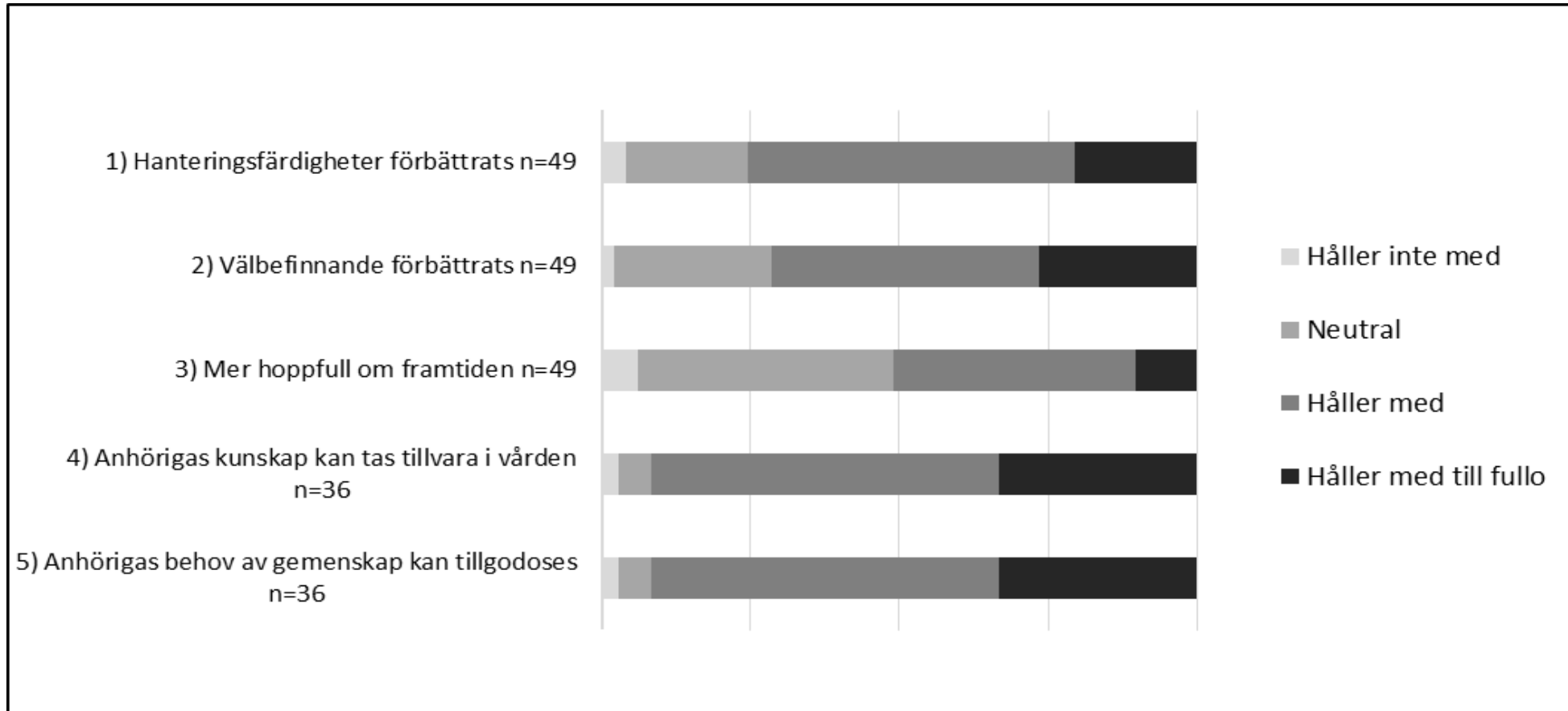
Tyckte om:

- Innehållet/upplägget: lärorika moduler som gav struktur, fick ta tid.
- Atmosfären i gruppen: öppenhet och utbyte av erfarenhet.
"hela gruppen fanns där för varandra"
- Andra deltagare och ledare: blandad bakgrund, andra med liknande erfarenhet

Tyckte inte om:

- Brist på tid.
- Avhopp i gruppen.

Vad deltagande i programmet bidragit till

Resultat - andra undersökningstillfället

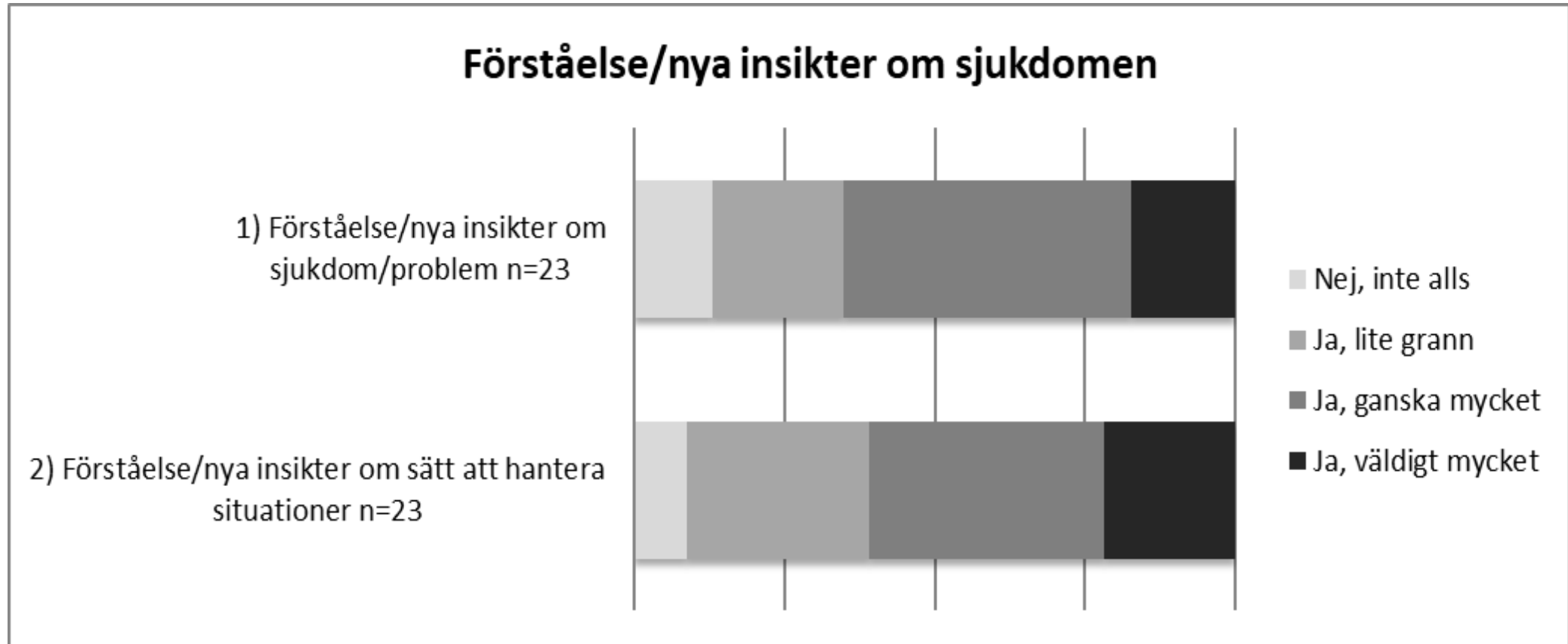
Fyra till sex månader efter avslutning

Vad deltagande i programmet bidragit till och dess betydelse.

Fem områden:

- Förståelse/nya insikter om sjukdomen
- Situationen som anhörig
- Hantera situationen som anhörig
- Relationen till närmaste omgivningen och den närstående
- Förbättringar för den närstående.

Vad deltagande i programmet bidragit till:

Vilken betydelse: Förståelse/nya insikter om sjukdomen

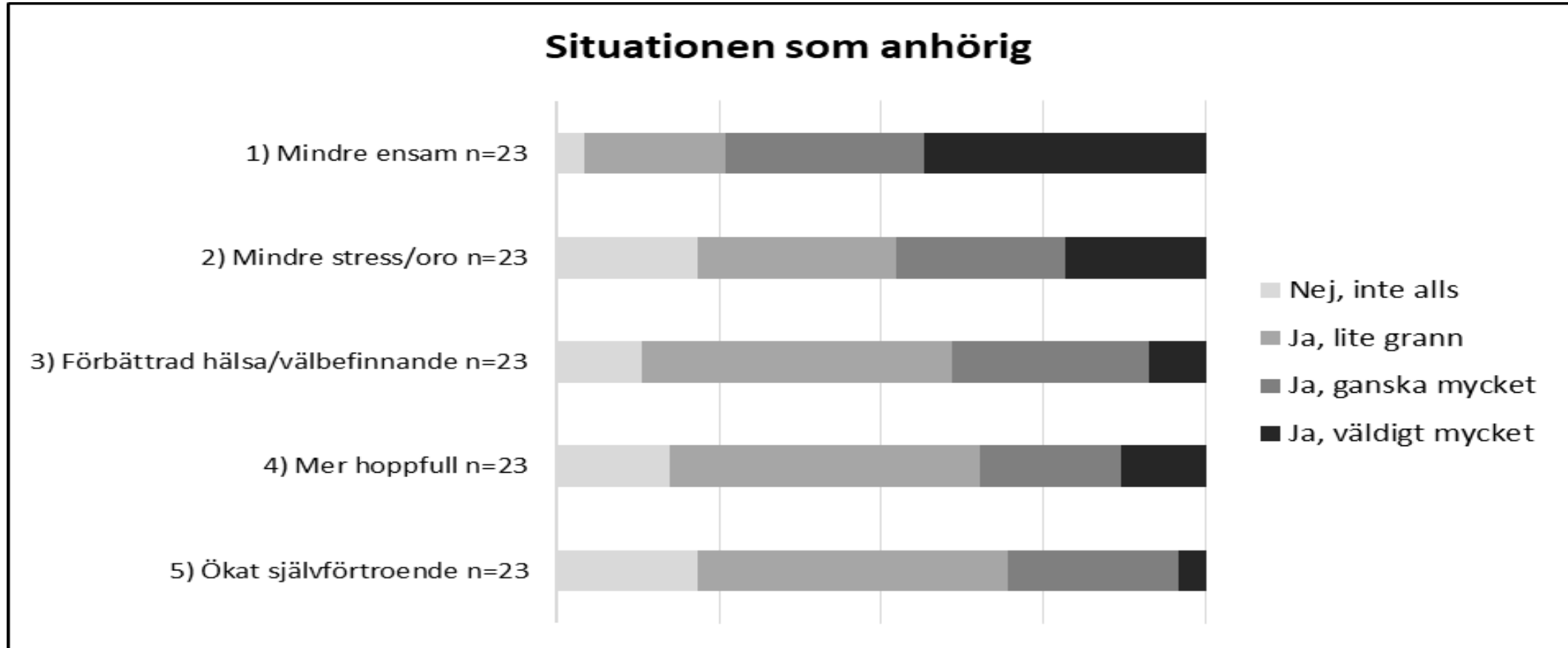
- En klar majoritet, 18 deltagare, svarade på båda frågorna att det varit av allra högsta betydelse/stor betydelse att få ökad förståelse/nya insikter om sjukdomen och sätt att hantera situationen.

På vilket sätt:

Information om läkemedel och sjukdomen fått en annan bild.

“förstår att problemen är allmängiltiga för sjukdomen och inte något specifikt som beror på det familjeliv/levnadssituation man harman kan förhålla sig till den på ett lugnare sätt”

Vad deltagande i programmet bidragit till:

Vilken betydelse: Situationen som anhörig

- En majoritet, 14-20 deltagare, svarade på frågorna att det varit av allra högsta betydelse/stor betydelse för dem i sin situation som anhörig.

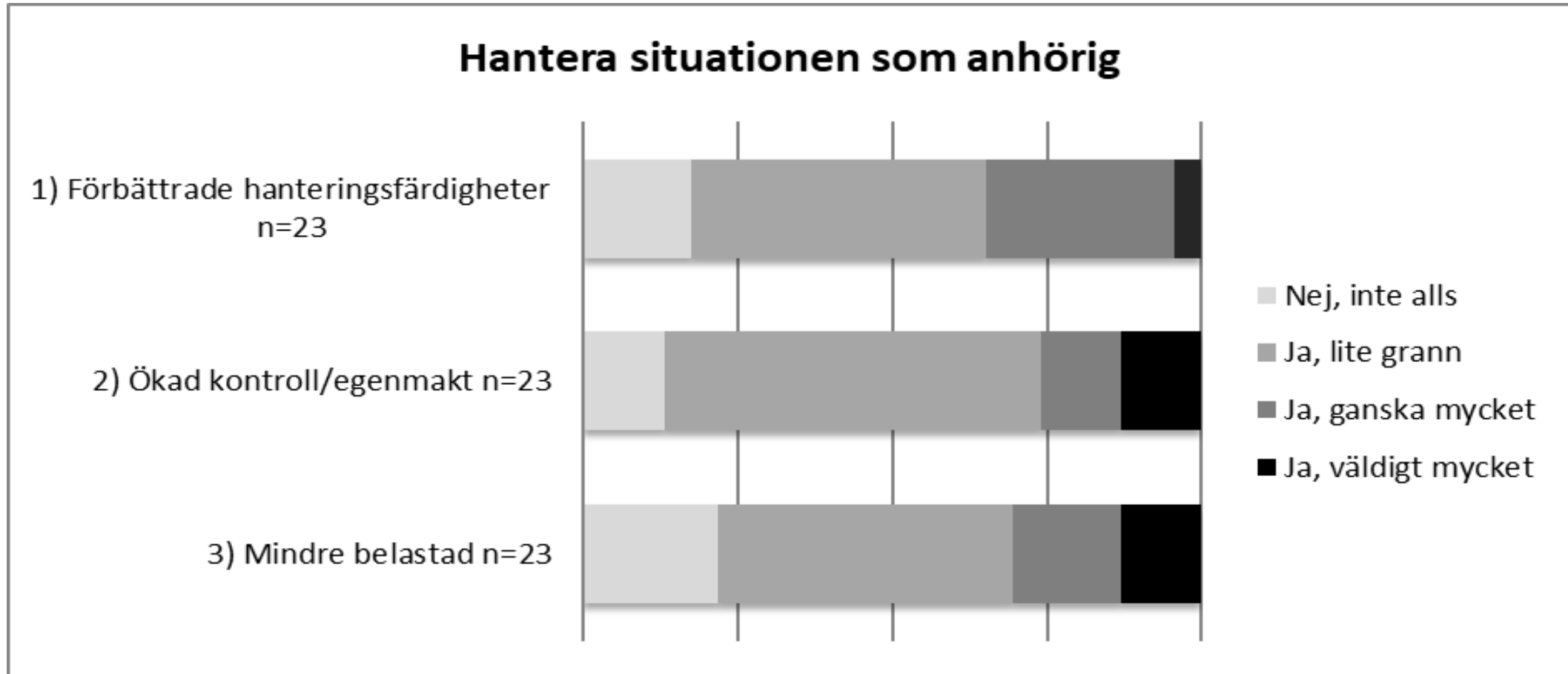
På vilket sätt:

- Att de inte kände sig ensamma i sin situation.

”Jag har fått en större tillit till mig själv och instinkt i man är väldigt stark som person, detta har i sin tur gett mig ett ökat självförtroende och självkänsla”

- Information med olika innehåll.

Vad deltagande i programmet bidragit till:

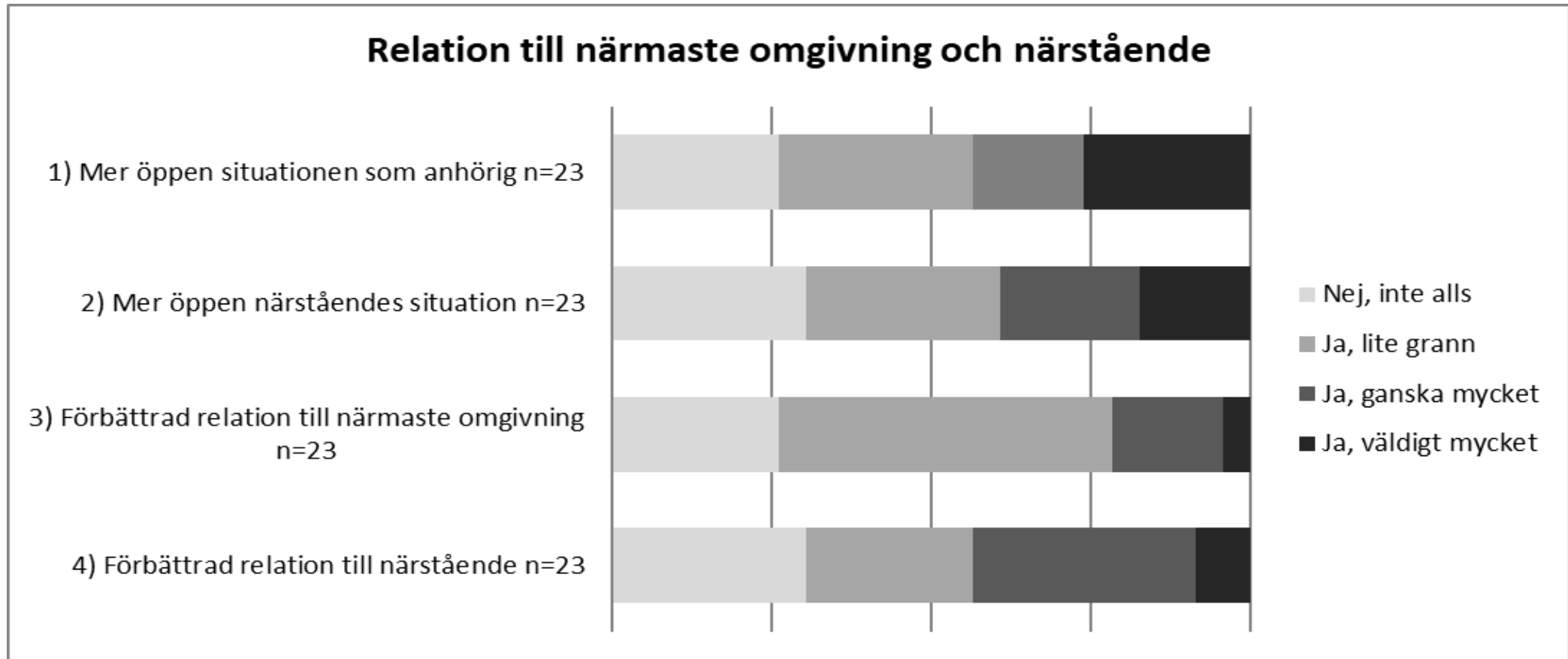
Vilken betydelse: Hantera situationen som anhörig

- En majoritet, 14-15 deltagare, svarade att det varit av allra högsta betydelse/stor *betydelse* för dem i att hantera situationen som anhörig.

På vilket sätt:

- Hantera situationen i förhållande till sig själv
”jag har kommit till insikten att jag också är en människa och att jag måste se över mina egna behov också ibland, innan jag hjälper någon annan”
- Hantera situationen i förhållande till den närstående
”okej att säga nej”
- Hantera situationen i förhållande till personal inom hälso- och sjukvård.
”Kunskap gav stöd i samtalen”

Vad deltagande i programmet bidragit till:

Vilken betydelse: Relationen till närmaste omgivningen

En majoritet, 12-14 deltagare, svarade att det varit av allra högsta betydelse/stor *betydelse* för dem i relationen till närmaste omgivningen och närstående.

På vilket sätt:

- Närmaste omgivningen:

Exempelvis, de vågade vara mer öppna, det blivit självklarhet, att de fått verktyg att vara öppna eller inte.

- Den närstående:

Exempelvis, en öppnare och ärligare relation, kan ta upp svåra ämnen, bättre förståelse för den närståendes situation och problematik.

Förbättringar för den närstående

- Tre deltagare svarade att det *bidragit till* väldigt mycket/ganska mycket
- Åtta svarade att det lite grann bidragit förbättringar
- Elva svarade att det inte alls bidragit till förbättringar för den närstående.
- På vilket sätt:
Att den närstående kände sig mindre ensam.

Avslutande frågor

- Har det efter att studieprogrammet avslutats känts att det varit betydelsefullt att delta?

21 svarade att det varit betydelsefullt väldigt mycket/ganska mycket, två lite grann.

- Var det något som varit negativt?

20 svarade inte alls, 2 svarade lite grann och 1 ganska mycket.

På vilket sätt negativt:

- Uteblivit från några träffar
- Väckt svåra känslor
- Inte känt sig hörsammad

Konklusion

Det finns metodologiska begränsningar vid andra undersöknings-
tillfället för att gälla alla som deltog i programmet, resultatet tyder på
att en klar majoritet av deltagarna var positiva till att de deltagit i
programmet, för en majoritet hade det i någon omfattning bidragit till
förändringar vilket för en klar majoritet var betydelsefullt.

Det som var mest centralt och som bidragit till förändring och var
betydelsefullt var innehållet och upplägg, att möta andra i samma
situation och dela erfarenheter, samt ledarnas kunskap och
pedagogiska förmåga.

Målen för programmet har till övervägande del uppfyllts, både vad
programmet bidragit till och vilken betydelse det haft för deltagarna.

Kontakt:

Anne Sundberg

E-post:

prospect@schizofreniforbundet.se

Mats Ewertzon

E-post:

mats.ewertzon@anhoriga.se

www.anhoriga.se
info@anhoriga.se

